

ДЕТСКА ГРАДИНА №43 „ПИНОКИО” – ВАРНА

кв. „Аспарухово”, к-с „Дружба”, булстам: 000080815

тел: 370 697, 0882567094, pinokio_50@abv.bg

Утвърдил: Зап. № 026 /21.09.2021г.

Директор:

/Ж.Хинтоларска/

ПРОГРАМА ЗА ГРАЖДАНСКО, ЗДРАВНО, ЕКОЛОГИЧНО И ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ на децата от ДГ №43 „Пинокио” за учебната 2021-2022г.

I. ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ

Гражданското образование е специфичен вид образование. Неговото призвание е да развива индивида и да дава обосновани отговори на въпросите за мястото и ролята на човека в обществото, за неговите права, свободи и отговорности като гражданин на определена държава и общество, като член на определена политическа и социална общност.

1. Цел на гражданското образование в детската градина: Да се подпомогне личностното и социално развитие на децата в условията на сътрудничество и взаимодействие между всички образователни общини в детската градина на основата на зачитане на правата на децата.

2. Задачи:

- Когнитивни: ориентиране в някои от основните права на детето (име, дом, семейство, образование, здравеопазване, защита от посегателства и др.) и развитие на интелектуалните операции на децата за оценка и интерпретация на събития от живота на детската общност и на най-близкото обкръжение на детето.
- Афективни: поставяне на основата на ценностни ориентации за гражданско поведение: изграждане на позитивен Аз-образ; отстояване на интереси; желание и готовност за участие в живота на детската общност; стимулиране на мотивацията и нагласите за активно участие при решаване на конфликти в детската група и др.
- Поведенчески: развиване на самостоятелност и инициативност, самокритичност, организираност при извършване на познавателни и практически дейности; развитие на умения за общуване и работа в екип и др.

3. Съдържание на гражданско образование в детската градина

По същество съдържанието на гражданско образование е мултидисциплинарно и интегрално – включва знания, умения, ценности, отношения от различни сфери на социалното познание.

Обикновено то се структурира и ориентира в следните тематични ядра:

- Демокрация, власт, институции
- Граждански права и отговорности
- Идентичност (лична, групова, национална, общочовешка)
- Социални различия

Поради естеството на работа в детската градина, съобразено с педагогическите цели и възрастовите особености на децата, учебното съдържание по гражданско образование би следвало да включва знания, умения, ценности, отношения, които въвеждат и ориентират децата в социалната среда, в която живеят: показват им и обясняват правилата на съвместен живот с другите, както и предоставят възможности за тяхното практикуване.

4. Принципи на обучение по гражданско образование в ДГ

4.1. Обучението по гражданско образование в детската градина трябва да се осъществява в условия на спазване на правата на децата. Да се спазват правата на детето в детската градина означава:

- да се работи в сътрудничество с родителите, които носят първостепенна отговорност за образованието и развитието на своите деца и имат права да контролират качеството на образователната услуга, която детската градина извършва, както и да вземат участие в решенията, които се отнасят до цялостното организиране на средата, в която живеят техните деца;
- да се провежда качествен образователен и възпитателен процес, който отговаря на потребностите на децата и е съобразен с техните възрастови и индивидуални особености;
- да се подбира квалифициран персонал, който проявява отговорно отношение към ангажиментите си, отнасящи се до опазване на живота и здравето на децата в детското заведение;
- да се организират разнообразни дейности, които да създават условия децата да практикуват своите права и да се учат на отговорно поведение спрямо връстниците си.

4.2. Обучението по гражданско образование в детската градина трябва да разкрива съдържанието на правата на децата от гледна точка на тяхната функционалност. всички в изходните условия и санкциите. То следва да бъде ориентирано към разкриване на възможности децата да се самовъзприемат като активни участници в създаването на реда в детската градина.

4.3. Обучението по гражданско образование в детската градина трябва да разкрива съдържанието на правата на децата в единство с техните отговорности. Образователното съдържание трябва да бъде конструирано по начин, преодоляващ традиционното представяне на правата като опозиция на задълженията. Да се следва естествената логика на разбирането, според която заявяването на собственото право вече означава признаване на същото право и на другия.

4.4. Обучението по гражданско образование в детската градина трябва да се осъществява с помощта на интерактивни методи и техники. Интерактивната технология осигурява висока мотивация на децата за участие в процеса на обучение, добра ориентация в съдържанието на обучението и ефективно трениране на уменията им, и включва следните методи и техники:

- Обсъждане

- Мозъчна атака
- Упражнение
- Дидактични, ролеви, активизиращи игри

5. Учебното съдържание по гражданско образование е представено в обобщени теми според възрастта, знанията и опита на децата:

ТЕМИ	ПОВЕДЕНЧЕСКИ ИЗМЕРИТЕЛИ: УМЕНИЯ, ЦЕННОСТИ, ОТНОШЕНИЯ
Моят дом и семейство.	Ориентират се в необходимостта хората да живеят в свой дом и да имат семейство. Имат представа за ролите и правилата, които регламентират отношенията им с най-близкото обкръжение (семейство, роднини, приятели и др.). Имат представа и умеят да формулират важни за семейството правила и отговорности за съвместен живот.
Как хората си помагат?	Обясняват начините на взаимопомощ между хората и проявяват готовност да защитават по-слабите и уязвимите. Проявяват умения за толерантност в общуването и постигане на съгласие в споровете.
Да играем и учим заедно.	Имат формирано положително отношение към общите занимания на групата. Изразяват своето мнение в ситуации на вземане на решения. Проявяват взаимен интерес и инициатива за съвместни дейности и се стремят да спазват правила. Имат умения за работа в група и изпълняват различни роли в нея.
Разбирателството между хората- Разрешаване на конфликти.	Стремят се да постигат съгласие в спорни ситуации.Проявяват търпимост към различното мнение. Стремят се да контролират негативните си емоции. Изразяват чувства и мнение.
Кой се грижи за нашата сигурност?	Разпознават местните органи за ред и сигурност: Полиция, Пожарна, Бърза помощ и имат представа за тяхната дейност.
Населеното място, в което живея-Моят роден град	Познават и имат положително отношение към някои от природните и исторически забележителности на населеното място, в което живеят.
Моята родина България. Държавни символи: столица, герб, знаме, химн	Идентифицират България като своя родина. Назовават и разказват за населени места в България, които са посещавали. Познават националните символи и се ориентират в тяхното съдържание.

II. ЗДРАВНО И ЕКОЛОГИЧНО ВЪЗПИТАНИЕ

Здравното образование е насочено към развитие на умения за създаване или поддържане на здравословен начин и условия на живот и за доброволното адаптиране към поведение, благоприятстващо здравето. Намаляване на риска от заболявания чрез подобряване на детското хранене и повишаване на физическата активност на децата.

Екологичното образование е насочено към формиране на екологична култура, екологично съзнание и екологично поведение в тяхната взаимна връзка с оглед познаване на екологичните закони, защита, подобряване, управление и разумно използване на природните ресурси, както и опазване на природната среда и на екологичното равновесие.

1. Основни задачи:

- Формиране на основни понятия, свързани с основните жизнени процеси: хранене, движение, растеж.
- Усвояване на система от правила и изисквания за здравословен начин на живот и екологично поведение.
- Изграждане на практически умения за приложение на усвоените знания в различни ситуации.

2. Очаквани резултати:

- Прилага правила за лична хигиена и осъзнава последиците от неспазването им върху човешкия организъм.
- Има познания за значението на пълноценното хранене за здравето на човека и изброява причини, които влияят неблагоприятно върху него.
- Оценява отговорността за своите постъпки и поведение при рискови за здравето ситуации.
- Разбира вредата от тютюнопушенето и замърсеността на въздуха.
- Назовава по-важни замърсители на околната среда /почва, вода, въздух/ и вредното им действие за човека, растения, животните.
- Оценява необходимостта от опазване на околната среда.

3. Обобщени теми за здравно и екологично образование според според възрастта, знанията и опита на децата:

ЗДРАВНО ОБРАЗОВАНИЕ	ЕКОЛОГИЧНО ОБРАЗОВАНИЕ
Хигиенни правила-Чистота и здраве	Защо трябва да пазим Природата?
Здрави зъбки	Земята-нашият единствен дом
Дневен режим в ДГ и в къщи	Водата-бездечно богатство за всички
Спортувам всеки ден	Грижи за природата в двора на ДГ-Да засадим цвете, храст, дърво.
Здравословно хранене: полезни и вредни храни	Разделно събиране на отпадъците. Периодично почистване на детските площадки.
Пирамида на храната	Да пестим електрическата енергия, водата, хартията.

III. ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ

Интеркултурното образование е насочено към усвояване на знания за различни измерения на културните идентичности и за основни характеристики на интеркултурните отношения, формиращо позитивно отношение към разнообразието във всички области на човешкия живот, както и умения и нагласи за конструктивни взаимодействия в мултикултурна среда.

1. Целите на интеркултурното образование са свързани с изграждането на автономна и активна детска личност, която:

- зачита значимостта на всяка човешка личност в многообразието от нейните идентичности;
- признава правото и ценността на различието;
- приема равнопоставеността на всички в общото социално пространство;

- осъзнава и цени своята културна идентичност;
- умеет да прави връзки между отделни сфери на обществения живот и да разбира причините за социалните неравенства.

2. Очаквани резултати от обучението по интеркултурна образование:

ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ	ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И ОТНОШЕНИЯ
Културна идентичност	Познава различни измерения на културата – родова история, бит, обичаи, традиции, фолклор. Усвоява начални знания, свързани с колективната памет, от областта на литературата, изобразителното изкуство, музиката и др.
Културна осъзнатост	Формира у себе си емпатични нагласи за разбиране на чуждото поведение. Осъзнава ценността на взаимното обогатяване на културите, произтичащо от позитивни интеркултурни взаимодействия.
Културни различия и толерантност	Развива умения за взаимодействие с представители на други културни общности във формална (учебна) и неформална (свободно време – изкуство, занаяти, спорт, туризъм и др.) среда. Развива умения за сътрудничество в мултикултурни екипи.
Интеркултурна образование и права на човека	Развива чувствителност към прояви на дискриминация.

3. Учебното съдържание по интеркултурно образование е представено в четири обобщени теми според възрастта, знанията и опита на децата:

ГЛОБАЛНА ТЕМА	КОМПЕТЕНТНОСТИ КАТО ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ
Моят свят	Познава различни измерения на културата – родова история, бит, обичаи, традиции, фолклор. Развива съзнание за своята идентичност. Осъзнава ценността на взаимното обогатяване на културите, произтичаща от позитивни интеркултурни взаимодействия. Отстоява значимостта на културата на неговата общност.
Художественото богатство на различни култури	Усвоява начални знания, свързани с колективната памет, от областта на литературата, изобразителното изкуство, музиката и др. Назовава основни характеристики на своята идентичност, открити при изучаване на творби от литературата, изобразителното изкуство, музиката, фолклора. Познава творби (фолклорни, литературни, музикални) на различни културни общности. Осмисля текста на народната песен като

	<p>фолклорно произведение. Подбира подходящи словесни определения за характера на музиката. Описва характера на изпълняваните песни. Импровизира движения върху разнообразна характерна музика. Проявява артистичност и лично отношение в импровизацията.</p> <p>Изброява характерни елементи на коледуването, сурвакането, кукерските игри, лазаруването. Изпълнява наричания, благопожелания и народни песни, свързани с обреди и ритуали, изпълнявани в рода и семейството.</p>
Заедно играем, учим и творим	<p>Формира у себе си емпатични нагласи за разбиране на чуждото поведение. Идентифицира прояви на толерантност/нетолерантност в отношенията между представители на различни културни общности. Описва положителни модели на взаимодействие с представители на други културни общности във формална (учебна) и неформална (свободно време – изкуство, занаяти, спорт, туризъм и др.) среда. Развива умения за сътрудничество в мултикултурни екипи.</p>
Празници, традиции и обичаи в Република България	<p>Описва Република България като отечество на всички български граждани. Свързва националния празник на България (3 март) с историческото събитие, което го определя. Разпознава националните символи на Република България. Дава примери за прояви на почит и уважение към българските национални герои и историческите паметници.</p>

IV. ДЕЙНОСТИ И МЕРОПРИЯТИЯ В ДГ „ПИНОКИО”

Възпитаване на дисциплинираност и гражданско поведение чрез:	
1.Основни и допълнителни форми на педагогическо взаимодействие.	Срок: учебно и неучебно време Отг.: Учители по групи
2.Спазване на правилата на групата.	Срок: учебно и неучебно време Отг.: Учители по групи
Възпитаване на национално самочувствие и продължаване на националните традиции	
1.Честване на всички национални празници.	Срок: учебно и неучебно време

		Отг.: Учители по групи
2. Познаване и почитане на задължителните символи на България - национално знаме, държавен химн, герб, език и др.	Срок: учебно и неучебно време Отг.: Учители по групи	
3. Изграждане на система за сътрудничество на родители, обществен съвет, СНЦ, културни институции, фирми, организации и др., имащи отношение към възпитанието на децата.	Срок: учебно и неучебно време Отг.: Учители по групи	
Здравно образование и екологично възпитание		
1. Провеждане на здравни беседи	Срок: учебно и неучебно време Отг.: Учители по групи, мед.сестра	
2. Разглеждане на здравни теми – овладяване на здравословни навици, подбор на здравословна храна и др.	Срок: учебно и неучебно време Отг.: Учители по групи	
3. Провеждане на спортни празници и развлечения.	Срок: учебно и неучебно време Отг.: Учители по групи, учител по музика	
4. Инициативи за озеленяване интериора на детската градина и дворните площи.	Срок: учебно и неучебно време Отг.: Учители по групи	
5. Отглеждане на зеленчуци, билки и подправки в биоградинка „Пинокио”	Срок: учебно и неучебно време Отг.: Учители по групи	
6. Международен ден на Черно море	Срок: 31.10.2021г. Отг.:Учители по групи, учител по музика	
7. Световен ден на еко-училища.	Срок:07.11.2021г. Отг.:Учители по групи, учител по музика	
8. Ден на Водата	Срок:22.03.2022г. Отг.:Учители по групи, Учител по музика	
9. Ден на Земята	Срок:19.04.2022г. Отг.:Учители по групи, Учител по музика	
Възпитаване в интеркултурна среда		
1. Провеждане на беседи, свързани със създаване на климат за сътрудничество на етническите и културните групи	Срок: учебно и неучебно време Отг.:Учители по групи	
2. Организиране на изложби, посветени на обичаите и традициите на различните етноси през различните сезони: <ul style="list-style-type: none"> • „Есенни вълшебства” • Еко карнавал „Хартиени усмивки” • Зимни изложби, свързани с Коледните и Новогодишни празници • Мартенски изложби- „Подаръци от баба Марта” • „Шарен Великден” 	Срок: учебно и неучебно време Отг.:Учители по групи	

V. КОНТРОЛ

- 1.Контролът по провеждането на възпитателната работа се осъществява от директора на детската градина.
- 2.На контрол подлежи цялостната възпитателна дейност, съгласно настоящата програма и плана за контролната дейност на директора.
- 3.Резултатите от изпълнението на програмата се отчитат на заседание на педагогическия съвет.